

**МОДЕЛЬНА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
ДЛЯ 1-ГО КЛАСУ
ТА
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ**

**ТИЖДЕНЬ 13
ТЕМА ТИЖНЯ:
«ЗИМА»**

2017

Навчально-методичні матеріали до Модельної навчальної програми для першого класу / За ред. О. Волощенко, О. Гайдамаки, О. Шиян, О. Козак, Д. Біди. – 2017 р.

Рецензенти:

Назаренко Г. А., доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник проректор КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»,

Чепурна Н. М., кандидат педагогічних наук, доцент, ректор КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради».

Іванова О. С., учитель початкових класів середньої загальноосвітньої школи № 91 м. Львова, голова методичного об'єднання вчителів початкових класів.

В основу цих «Навчально-методичних матеріалів» покладено Модельну навчальну програму для першого класу, розроблену учасниками проекту «Нова українська школа» під керівництвом Р. Шияна та схвалену ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» для використання в загальноосвітніх навчальних закладах, які працюють у межах дослідно-експериментальної роботи всеукраїнського рівня за темою «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення початкової освіти в умовах реалізації нового Державного стандарту початкової загальної середньої освіти».

У «Навчально-методичних матеріалах» використано ідеї регіональних тренерських груп і вчительських спільнот, що здійснюють пілотування Модельної навчальної програми для 1-го класу.

Видання здійснено у межах реалізації проекту «*Нова українська школа – точки зростання*».

Просимо надсилати Ваші коментарі та пропозиції до цих матеріалів на електронну адресу new.ukr.school@gmail.com.

ЗМІСТ

Орієнтовні дослідницькі / проблемні запитання:	4
Завдання тринадцятого тижня:	4
Очікувані результати тринадцятого тижня:	4
Які сюрпризи нам готує зима?	9
Узагальнена таблиця	9
Ранкова зустріч	11
Вправа “Сюрприз у коробці”	11
Розгадування ребуса для визначення теми інтегрованого тижня	11
Екскурсія «Ознаки зими у природі»	13
Визначення “кольорів зими”. Бесіда “Що змінилося довкола?”	13
«Хто робить сніг?» Виготовлення штучного снігу. «Снігова математика»	14
Визначення “сюрпризів зими”. Гра «Передай сніжку»	16
Моделювання життєвих ситуацій для запобігання негативних наслідків шкідливих “сюрпризів зими”	17
Підведення підсумків заняття. Обмін враженнями	18
Що відбувається з рослинами взимку?	19
Узагальнена таблиця	19
Ранкова зустріч	20
Читання тексту з метою визначення теми заняття	21
Бесіда «Як дерева готувалися до зими?»	21
Екскурсія на природу	23
Складання діалогів на задану тему. Сюжетно-рольова гра «Підслухана лісова розмова»	24
Створення композиції «Дерева взимку» на тонованому папері	24
Підведення підсумків заняття. «Що нового я сьогодні дізнався/ дізналась?»	24
Як зимують тварини?/ «Чи кожна пташина у вирій на зиму літає?»	25
Узагальнена таблиця	25
Ранкова зустріч	27
Слухання казки Марини Яремійчук «В очікуванні зими» для пригадування, як тварини готуються до зими	27
Інсценізація-імпровізація «Як зимують тварини» за мотивами слайд-шоу / сюжетних малюнків	29
Обговорення «листа від синички», у якому вона розповідає ластівці про зиму	29
Розпізнавання птахів, що не летять у вирій, за словесним описом.	30
Обчислення математичних виразів на додавання та віднімання в межах 10	32
Виготовлення годівничок для пташок	32
Екскурсія до парку / лісу / на шкільне подвір'я для дослідження поведінки пташок взимку	34
Підведення підсумків заняття. Обмін враженнями	34
Як цікаво проводити час взимку?	35
Узагальнена таблиця	35
Ранкова зустріч	36
Бесіда за коміксом «За що любити зиму?»	37
Зимові забави на свіжому повітрі	39
Виконання математичних завдань	39
Створення мініатюри «Зима в сірниковій коробці»	42
Підведення підсумків заняття. Емоційна картина дня	42
Додатки. МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ДІТЕЙ	43

Тиждень 13

ТЕМА ТИЖНЯ «ЗИМА»

4

- Які сюрпризи нам готує зима?
- Що відбувається з рослинами взимку?
- Як зимують тварини? / «Чи кожна пташина у вирій на зиму літає...»?
- Як цікаво проводити час взимку?

Завдання тринадцятого тижня:

1. Навчати учнів спостерігати за сезонними змінами у живій та неживій природі взимку.
2. Формувати навички дослідницької діяльності, класифікувати, узагальнювати набуті знання та використовувати їх у повсякденному житті.
3. Ознайомити з мистецькими творами про зиму, формувати уміння сприймати красу довкілля взимку, виявляти власні враження, висловлювати судження про побачене і почуте, відтворювати засобами мистецтва.
4. Формувати здоров'язбережувальну компетентність.
5. Навчати висловлювати свою думку, активно слухати в умовах усного спілкування, взаємодіяти з однокласниками.

Очікувані результати тринадцятого тижня:

На кінець тижня учні *знатимуть*:

- основні ознаки зими;
- зміни, які відбуваються у неживій та живій природі взимку;
- можливі небезпеки, що можуть очікувати людину в довкіллі взимку;
- як дбайливо ставитися до водних багатств.

та вмітимуть:

- спостерігати за довкіллям, висловлювати свої думки;
- знаходити деякі взаємозв'язки та закономірності в природі взимку;
- емоційно сприймати і виконувати твори мистецтва про зиму;
- дотримуватися правил безпечної та здоров'язбережувальної поведінки у навчанні та повсякденному житті;
- демонструвати самозарадність під час виконання навчальних завдань;
- уважно слухати один одного в умовах безпосереднього спілкування.

№ з/п	Назва освітньої галузі	Очікувані результати учіння
1	Мовно-літературна	ВЗАЄМОДІЄМО УСНО З увагою сприймає усні репліки учителя й однокласників (вітання, знайомство, запитання, просьба, прощання) й доречно реагує на усну інформацію в діалозі Обговорює сюжетно-рольову гру, у якій брав участь (як відбувалася гра?, чи отримали задоволення від гри? якщо ні, то що цьому перешкодило) Сприймає монологічне висловлення (казку, вірш, розповідь про події з життя або про спостереження за чимось /кимось) Ставить запитання до усного повідомлення й відповідає на запитання Ділиться своїми почуттями та емоціями від прослуханого висловлення (казка, вірш, розповідь про події з життя або про спостереження за чимось /кимось) Розповідає про те, що його/її вразило, схвилювало Уживає форму кличного відмінка іменника для звертання по імені до іншої особи, уживає ввічливі слова Уживає відповідну до ситуації спілкування (тематика тижня) лексику і несловесні засоби (жести, міміка тощо) ЧИТАЄМО Читає вголос короткі тексти з метою отримання інформації Прогнозує орієнтовний зміст тексту за заголовком та ілюстраціями на обкладинці книжки ВЗАЄМОДІЄМО ПИСЬМОВО Обмінюється елементарними письмовими повідомленнями Розгадує ребуси Підписує друкованими літерами своє ім'я та прізвище, назву на власних малюнках, на роботі, виконаній спільно в групі Називає букви, які впізнає в записаних словах Відтворює графічні знаки за зразком ДОСЛІДЖУЄМО МЕДІА Називає учасників спілкування (персонажів комп'ютерної гри), їхні дії та ознаки дій; робить висновок про настрої, емоції учасників спілкування Висловлює свої думки і почуття з приводу простих медіа текстів (комікси) ДОСЛІДЖУЄМО МОВЛЕННЯ Позначає звуки [з],[з'] буквами на письмі Вправляється у правильній вимові й наголошуванні слів (тематика тижня) Правильно вживає велику/малу літеру у власних/загальних назвах Виявляє і пояснює роль епітетів (без вживання термінів) у художніх текстах (віршах, казках) ДРАМАТИЗУЄМО Використовує голос (тембр, темп, інтонація) і мову тіла (міміку, жести, рухи) для створення образу в процесі сюжетно-рольової гри

2 Математична	ЛІЧБА Лічить до 10 в прямому і зворотному порядку Відтворює в різних видах діяльності ймовірні та фактичні результати лічби об'єктів, що їх оточують (малює, викладає мозаїку, створює аплікацію, співає, складає власні лічилки тощо) ЧИСЛА, ДІЇ З ЧИСЛАМИ Читає і записує числа (1 - 10) – словами і цифрами Утворює числа 2 - 10 прилічуванням одиниці до попереднього і відлічуванням одиниці від наступного до нього числа Порівнює числа в межах 10, використовуючи знаки $>$, $<$, $=$ Знаходить число за даним відношенням "більше на ...", "менше на ..." Співвідносить кількість елементів у групі об'єктів навколишнього середовища з відповідним числом і навпаки Утворює рівності на основі знання про склад чисел 2 - 10 Ілюструє додавання та віднімання за допомогою малюнків /схем Обирає малюнок /схему для ілюстрування арифметичної дії додавання (віднімання) Знаходить помилки у математичних обчисленнях, усуває їх, виконуючи необхідні дії <i>Знаходить суму (додає), різницю (віднімає) зручним для себе способом у межах 10, зокрема й користуючись предметами або засобами, які їх замінюють (наприклад, на пальцях);</i> ВИМІРЮВАННЯ ВЕЛИЧИН Впізнає на циферблаті годинника час («десята година») Будує відрізок заданої довжини (1 – 10 см) Вимірює довжину предметів або відрізків (довжиною до 10 см) Співвідносить цифру з її зображенням на лінійці, монетах, купюрах, циферблаті годинника ПРОСТОРОВІ ВІДНОШЕННЯ, ГЕОМЕТРИЧНІ ФІГУРИ Знаходить знайомі двовимірні (площинні) та тривимірні (об'ємні) фігури на предметах навколишнього середовища, малюнках Демонструє вміння переміщувати об'єкти в заданих напрямках: справа наліво, зліва направо, зверху вниз, знизу вгору РОБОТА З ДАНИМИ
3 Природничка	Я ПІЗНАЮ ПРИРОДУ Визначає, які органи чуття знадобляться для дослідження Проводить (самостійно або в групі) прості спостереження Описує, як тане лід/ сніг Запитує, щоб довідатися більше Фіксує здобуті дані словами, зображеннями, символами Розповідає про власні емоції, які виникають під час спостереження Я У ПРИРОДІ Розпізнає зміни в неживій та живій природі взимку Спостерігає за сезонними змінами у природі

	Аналізує явища живої природи в різні пори року (восени та взимку) Впізнає відомі дерева своєї місцевості Описує рослини Спостерігає за птахами, що зимують у нашій місцевості, описує їхню поведінку Описує поведінку пташок взимку Я У РУКОТВОРНОМУ СВІТІ
4 Технологічна	МОЯ ТЕХНІЧНА ТВОРЧІСТЬ І ТЕХНІКА Планує послідовність технологічних операцій за допомогою дорослих Створює та оздоблює виріб за власним задумом (розробка ескізу виробу; використання матеріалів для оздоблення: лелітки, бісер, стрічки, шитво, нитки, фарби, папір та ін.) Я У СВІТІ ТЕХНОЛОГІЙ Дотримується безпечних прийомів праці під час використання інструментів та пристосувань Демонструє іншим результати власної творчості Я У СВІТІ РЕМЕСЕЛ Самостійно робить припущення про потрібну кількість матеріалів для виконання простого завдання Виконує найпростіші дії, демонструючи самозарадність
5 Соціальна і здоров'язбережна	БЕЗПЕКА Пояснює можливі небезпеки, що можуть очікувати людину в довкіллі Пояснює, яку просту першу допомогу можна надати Пояснює, як правила та їх дотримання впливають на безпеку в довкіллі ЗДОРОВ'Я Описує зміни власних емоцій, почуттів, настрою Спілкується з вчителем та однокласниками Усвідомлює важливість руху та активної поведінки для себе та інших Пояснює, як харчування впливає на здоров'я людини Пояснює, яка діяльність взимку приносить і радість, і користь ДОБРОБУТ Об'єднується з іншими дітьми у групу для гри
6 Громадянська та історична	Я – ЛЮДИНА Я – СЕРЕД ЛЮДЕЙ Залучає людей, зокрема й тих, які відрізняються від нього/ неї, до гри Надає допомогу тим, хто її потребує і висловлює вдячність за підтримку Уважно вислуховує думку співрозмовника, висловлює свій погляд, шануючи гідність інших Дотримується встановлених в освоєному громадському просторі (у парку) правил Прогнозує наслідки різних дій, їхній вплив на людину МОЯ КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА МОЯ ШКІЛЬНА ТА МІСЦЕВА ГРОМАДИ

7 Мистецька	ПІЗНАННЯ, ІНТЕРПРЕТАЦІЯ МИСТЕЦТВА Пояснює, що подобається, а що не подобається у творі мистецтва Ділиться емоціями від сприймання мистецького твору ПРАКТИЧНА ХУДОЖНЬО-ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ Малює фарбами Експериментує з кольорами, лініями, формами тощо Використовує всю площину аркуша Не боїться представляти результати діяльності КОМУНІКАЦІЯ ЧЕРЕЗ МИСТЕЦТВО Розповідає про твір мистецтва (картину), який вразив Характеризує мелодію
8 Фізкультурна	БАЗОВА РУХОВА ДІЯЛЬНІСТЬ Виконує метання різними способами на дальність та в ціль СПЕЦИФІЧНА РУХОВА ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ПОВ'ЯЗАНА З ВИДАМИ СПОРТУ ІГРОВА ТА ЗМАГАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ УЧНІВ (РУХЛИВІ ІГРИ ТА ЕСТАФЕТИ) Грає в рухливі ігри та бере участь у естафетах Виконує різні ролі в ігрових ситуаціях Співпрацює й досягає спільних командних цілей під час рухливих ігор та естафет Активно вболіває за результат команди Дотримується безпечної поведінки під час гри

Які сюрпризи нам готує зима?

Узагальнена таблиця

№ з/п	Приклади навчальної діяльності	Очікувані результати учіння	Індекс конкретного очікуваного результату
I.	Ранкова зустріч. I. Привітання. II. Гра «Сюрприз для тебе»	З увагою сприймає усні репліки учителя й однокласників (вітання) й доречно реагує на усну інформацію в діалозі	2 МОВ 1.1 – 1
II.	Вправа «Сюрприз у коробці»	Ставить запитання до усного повідомлення й відповідає на запитання Спілкується з вчителем та однокласниками	2 МОВ 1.1 – 2 2 СЗО 4.4 – 1
III.	Розгадування ребуса для визначення теми інтегрованого тижня	Розгадує ребуси Називає букви, які впізнає в записаних словах Відтворює графічні знаки за зразком	2 МОВ 4.2 – 1 2 МОВ 4.1 – 3 2 МОВ 4.1 – 3
IV.	Екскурсія «Ознаки зими у природі»	Уживає відповідну до ситуації спілкування (тематика тижня) лексику і несловесні засоби (жести, міміка тощо) Проводить (самостійно або в групі) прості спостереження Запитує, щоб довідатися більше Фіксує здобуті дані словами, зображеннями, символами Розповідає про власні емоції, які виникають під час спостереження Розпізнає зміни в неживій та живій природі взимку Спостерігає за сезонними змінами у природі Описує рослини	2 МОВ 1.7 - 1 2 ПРО 1.4 – 1 2 ПРО 4.2 – 1 2 ПРО 2.2. – 1 2 ПРО 2.3 – 1 2 ПРО 3.1 – 2 2 ПРО 3.1 – 3 2 ПРО 3.1 – 8
V.	Визначення «кольорів зими». Бесіда «Що змінилося довкола?»	Сприймає монологічне висловлювання (вірш) Виявляє і пояснює роль епітетів (без вживання термінів) у художньому тексті (вірші) Спілкується з вчителем та однокласниками Пояснює, що подобається, а що не подобається у творі мистецтва Розповідає про твір мистецтва (картину), який вразив	2 МОВ 1.1 – 2 2 МОВ 4.1 - 10 2 СЗО 4.4 – 1 2 МИО 2.2 – 1 2 МИО 2.2 – 3
VI	«Хто робить сніг?» Виготовлення штучного снігу. «Снігова математика»	Описує, як тане лід/ сніг Лічить до 10 в прямому і зворотному порядку Утворює рівності на основі знання про склад чисел 2 – 10 Знаходить число за даним відношенням «більше на...», «менше на ...» Співвідносить кількість елементів у групі з відповідним натуральним числом Порівнює числа в межах 10, використовуючи знаки <, >, =	2 ПРО 1.5 – 1 2 МАО 3.1 – 2 2 МАО 2.1 – 1 2 МАО 2.1 - 2 2 МАО 2.1 – 3 2 МАО 2.1 - 2

	Надає допомогу тим, хто її потребує, і висловлює вдячність за підтримку	2 ГЮ 7.2 – 2
VII	Визначення «сюрпризів зими». Гра «Передай сніжку»	Вправляється у правильній вимові й наголошуванні слів (тематика тижня)
		Описує зміни власних емоцій, почуттів, настрою
		2 МОВ 4.1 - 2 2 СЗО 2.2 – 8
VIII	Моделювання життєвих ситуацій для запобігання негативних наслідків шкідливих «сюрпризів зими»	З увагою сприймає усні репліки учителя й однокласників (вітання) й доречно реагує на усну інформацію в діалозі
		Називає учасників спілкування, їхні дії та ознаки дій; робить висновок про настрій, емоції учасників спілкування
		Планує послідовність технологічних операцій за допомогою дорослих
		Створює та оздоблює виріб за власним задумом
		Дотримується безпечних прийомів праці під час використання інструментів та пристосувань
		Демонструє іншим результати власної творчості
		Пояснює можливі небезпеки, що можуть очікувати людину в довкіллі
		Пояснює, яку просту першу допомогу можна надати
		Усвідомлює важливість рухів та активної поведінки для себе та інших
		Пояснює, як харчування впливає на здоров'я людини
	Прогнозує наслідки різних дій, їхній вплив на людину	2 МОВ 1.1 – 1 2 МОВ 2.5 – 5 2 ТЕО 1.1 – 2 2 ТЕО 1.4 – 3 2 ТЕО 2.1 – 1 2 ТЕО 1.5 – 1 2 СЗО 2.2 – 1 2 СЗО 1.3 – 4 2 СЗО 3.3 – 5 2 СЗО 3.1 – 1 2 ГЮ 6.3 – 3 2 МАО 1.3 – 4
IX	Підведення підсумків заняття. Обмін враженнями	Ставить запитання до усного повідомлення й відповідає на запитання
		Уважно вислуховує думку співрозмовника, висловлює свій погляд, шануючи гідність інших
		2 МОВ 1.2 – 1 2 ГЮ 7.2 – 3

Які сюрпризи нам готує зима?

I. Ранкова зустріч

1. Привітання

Запропонуйте дітям привітатися за допомогою вірша:

Ви сьогодні вже проснулись?
Мамі зранку посміхнулись?
Клас наш радо вас вітає!
Настрій кожен гарний має?
Станьмо разом в дружне коло!
Привітай нас, рідна школо!
Добрий день!

11

2. Пограйте з дітьми у гру «Сюрприз для тебе»

Встаньте у коло і запитайте дітей, чи люблять вони сюрпризи. Розкажіть, що у вашому житті був сюрприз, який запам'ятався (наведіть власний приклад). Запитайте, чи були в дітей приємні сюрпризи. Попросіть розказати, які саме.

Запропонуйте зробити приємний сюрприз своєму однокласникові, даруючи йому «подарунок» за допомогою жестів і міміки.

Обговоріть, які емоції і відчуття діти пережили, даруючи / приймаючи «подарунок».

Принадібно запитайте. Чому важливо часто робити дин одному приємні сюрпризи.

II. Вправа “Сюрприз у коробці”

Принесіть до класу коробку, в якій заховано сніжку або шматочок льоду на тарілочці.

Повідомте, що ви приготували для учнів сюрприз, але потрібно відгадати, який саме. Для цього треба ставити питання, на які можна відповісти лише одним словом: «так» або «ні».

Після відгадування учнями, що заховано в коробці запитайте, яка пора року робить нам такі сюрпризи.

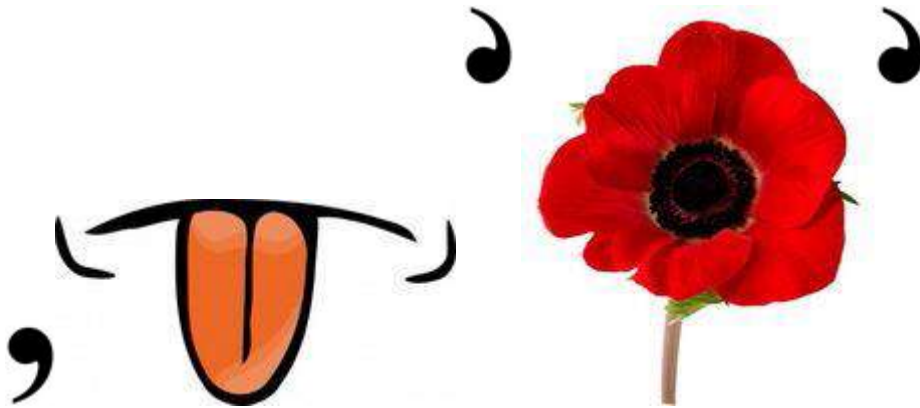
III. Розгадування ребуса для визначення теми інтегрованого тижня

Пригадайте з дітьми правила розгадування ребусів. Запропонуйте визначити тему тижня, розгадавши ребус.

Матеріали для дітей. Додаток 1

12

Після визначення теми заняття проведіть з дітьми роботу на називання звуків у слові-відгадці, поділ їх на голосні та приголосні, визначення кількості складів.

Ознайомте учнів із буквою «З».

Запропонуйте їй написати в повітрі, пальчиком на піску або манній крупі (що насипано в коробці з-під цукерок) та на аркуші.

Повідомте дітям, що зима намалювала на вікні різні візерунки, але серед них заховано букви, які діти вже знають. Попросіть навести ці букви олівцем /фломастером/ ручкою.

Матеріали для дітей. Додаток 2

IV. Експедиція «Ознаки зими у природі»

Експедицію можна провести у формі квесту на шкільному подвір'ї. Станціями можуть бути різні об'єкти на місцевості (хвойне дерево, листяне дерево, кущ). Біля кожної станції (на гілці чи у дуплі дерева, під кущем чи під деревом, у пеньку) залишіть заздалегідь підготовані конверти (коробки, пакетики) із такими запитаннями:

- Як змінилися взимку хвойні дерева?
- Як змінилися взимку дерева і кущі?
- На яких деревах залишилося листя? Якого воно кольору? На якому дереві листя залишилося найбільше?
- Що відбувається, коли віє вітер?
- Опишіть бруньки на деревах.
- Чи є сніг? Послухайте, як скрипить сніг під ногами.
- Як виглядають сніжинки? Розгляньте сніжинки за допомогою лупи. Запам'ятайте, як вони виглядають – у класі замалуйте в альбом.
- Чи є на вулиці інй, паморозь, лід, бурульки?

13

Діти відшукують станції за вашими підказками (наприклад, „холодно-тепло”) і відповідають на запитання.

(Джерело інформації: Дарія Біда «Чарівна книга природи для вчителя»)

V. Визначення “кольорів зими”. Бесіда “Що змінилося довкола?”

Прочитайте дітям вірш Галини Джемули «Зима у місті»

Зима у місті

Пада, пада безліч літ
Білий сніг на білий світ.
...Шумувало недарма –
В місто в'їхала зима.
Враз слухняне помело
Гори снігу намело.
Він – неначе **білий птах** –
Повсідався на дахах.
Білосніжні подушки
Повлягались на лавки.
Зачепились за гілки
Вати білої шматки.
І машини, й машинята
Одяглися в **білі шати.**
Ще й з'явилась відучора
Біла шапка в світлофора.
А ялиночка маленька –
Мов **Снігуронька біленька.**

Галина Джемула

- З чим автор вірша порівнює сніг?

- Чи є у цього вірша колір? Який? Чому?
- Які прикмети зими ви знаєте?
- Який колір у зими? Чому?

(Джерело інформації: Літературна студія «Зимова розмова» журналу для дітей «Джміль»; <https://jmil.com.ua/2014-6/litstudio>)

Покажіть дітям репродукції картин / світлини малюнки, на яких яскраво зображено особливості зими як пори року і проведіть бесіду за їхнім змістом.

14

Матеріали для дітей. Додаток 3

Орієнтовні запитання для бесіди:

- Чи однакова зимова погода зображена на картинах? Поясніть свої думки.
- Які кольори можна назвати «зимовими»?

Зверніть увагу на колір снігу. Чи завжди він чисто білого кольору?

VI. «Хто робить сніг?» Виготовлення штучного снігу. «Снігова математика»

Зверніть увагу учнів на те, що сніжка, яка була в коробці, розтанула. Обговоріть, що вплинуло на цей процес.

Запитайте дітей, чи знають вони, хто робить сніг?

Повідомте, що люди навчилися робити штучний сніг. Запитайте, чи бачили діти штучний сніг і де саме.

Запропонуйте дітям самостійно зробити штучний сніг. Для цього підготуйте необхідні складники: крохмаль (кукурудзяний, картопляний) та олію (дитяча, соняшникова, рапсова...). Для того, щоб зробити штучний сніг, необхідно до крохмалю поступово влити олію і перемішати. Сніг на дотик стає крихким, як кінетичний пісок, але чудово ліпиться в кульки.

Проведіть з дітьми «снігову математику»

- Зліпіть кожен по одній сніжці.
- Полічіть у прямому (зворотному) порядку, скільки всього сніжок є у групі.
- Скільки сніжок потрібно ще зліпити, щоб їхня загальна кількість становила 10? Зліпіть відповідну кількість.
- Викладіть на парті 4 сніжки. Справа від них викладіть таку кількість сніжок, щоб їх загальна сума складала 10. Утворіть відповідну рівність:

$$\square + \square = 10$$

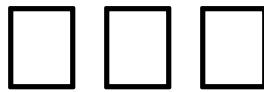
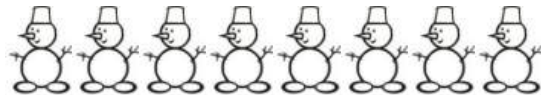
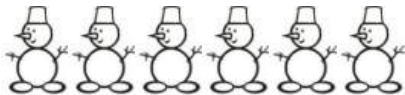
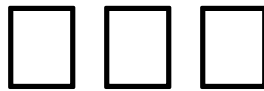
- Викладіть зліва 7 сніжок, а справа – 3. На скільки більше сніжок справа? На скільки менше сніжок зліва?
- Один сніговик складається із трьох сніжок. Скільки сніговиків можна виготовити зі сніжок, що ви маєте? Скільки всього сніжок у трьох сніговиках? Скільки сніжок залишиться?

Матеріали для дітей. Додаток 4

16

Порівняйте за допомогою відповідних знаків:

VII. Визначення «сюрпризів зими». Гра «Передай сніжку»

Запитайте дітей, чи знають вони, які сюрпризи, крім снігу, готує нам зима. Попросіть їх озвучити, передаючи сніжку один одному.

Якщо це можливо, записуйте слова, які називають діти, друкованими буквами з метою створення тематичного словника тижня.

Попросіть дітей проаналізувати, чи всі сюрпризи зими є приємними.

VIII. Моделювання життєвих ситуацій для запобігання негативних наслідків шкідливих “сюрпризів зими”

Розгляньте з дітьми малюнок та розкажіть, як по-різному можуть ставитися до тих самих зимових явищ різні люди і тварини. Уявіть себе кимось із запропонованих персонажів та розкажіть про своє ставлення до зими від його імені.

Матеріали для дітей. Додаток 5

17

Ожеледиця. Що сказали б про ожеледицю бабуся Наталя Володимирівна, дівчинка Надійка, лікар Іван Денисович?

Рано темніє надворі. Як про це міркують злодій Буркотило, поліцейський Ловищенко, мама Даринки і Івасика?

Сніг. Як ставляться до снігу двірник дядько Василь, хлопчик Назар, ворона?

Мороз. Що відчувають бездомний песик, пташка?

(Джерело інформації: Літературна студія «Зимова розмова» журналу для дітей «Джміль»;
<https://jmil.com.ua/2014-6/litstudio>)

Матеріали для дітей. Додаток 6

Покажіть дітям мнемотаблиці і попросіть скласти речення за їх змістом.

Обговоріть із дітьми кожен описаний випадок. Зверніть увагу на те, яку просту першу допомогу можна надати в кожному конкретному випадку.

Запропонуйте пограти у гру «Одягни ляльку на прогулянку».

Розподіліть дітей на групи і дайте кожній групі дітей силует ляльки, фетр різного кольору, клей, ножиці. Попросіть дітей «одягнути» ляльку на зимову прогулянку.

Зробіть виставку дитячих робіт. Обговоріть, чи вдалося кожній групі виконати завдання / чи «не замерзне» лялька на прогулянці в холодну пору року?

IX. Підведення підсумків заняття. Обмін враженнями

Підсумовуючи, учитель/ учителька запитує учнів про таке:

- Який сюрприз ви б хотіли отримати? Чому?
- Що приємніше: самому робити чи отримувати сюрприз ?
- Що тобі найбільше запам'яталося сьогодні?

Що відбувається з рослинами взимку?

Узагальнена таблиця

№ з/п	Приклади навчальної діяльності	Очікувані результати учіння	Індекс конкретного очікуваного результату
I	Ранкова зустріч. I. Привітання II. Гра «Доторкнись до...»	З увагою сприймає усні репліки учителя й однокласників й доречно реагує на усну інформацію в діалозі	2 МОВ 1.1 – 1
		Надає допомогу тим, хто її потребує і висловлює вдячність за підтримку	2 ГЮ 7.2 – 2
		Об'єднується з іншими дітьми у групу для гри	2 СЗО 4.4 – 6
II	Читання тексту для визначення теми заняття	Читає вголос короткі тексти з метою отримання інформації	2 МОВ 2.2 – 2
III	Бесіда «Як дерева готувалися до зими?»	Ставить запитання до усного повідомлення й відповідає на запитання	2 МОВ 1.2 – 1
		Визначає, які органи чуття знадобляться для дослідження	2 ПРО 1.1 – 2
		Аналізує явища живої природи в різні пори року (восени та взимку)	2 ПРО 3.1 – 4
IV	Екскурсія у природу	Впізнає знайомі дерева своєї місцевості	2 ПРО 3.1 – 6
		Аналізує явища живої природи взимку	2 ПРО 3.1 – 4
		Розповідає про власні емоції, які виникають під час спостереження	2 ПРО 2.3 – 1
		Лічить до 10 в прямому і зворотному порядку	2 МАО 3.1 – 2
		Знаходить знайомі двовимірні (площинні) та тривимірні (об'ємні) фігури на предметах навколишнього середовища	2 МАО 4.2 – 3
		Записує слова з відомими буквами	2 МОВ 4.1 – 3
V	Складання діалогів на задану тему. Сюжетно-рольова гра «Підслухана лісова розмова»	З увагою сприймає усні репліки учителя й однокласників й доречно реагує на усну інформацію в діалозі	2 МОВ 1.1 – 1
		Уживає відповідну до ситуації спілкування (тематика тижня) лексику і несловесні засоби (жести, міміка тощо)	2 МОВ 1.7 – 1
		Використовує голос (тембр, темп, інтонація) і мову тіла (міміку, жести, рухи) для створення образу в процесі сюжетно-рольової гри	2 МОВ 1.7 – 3
		Обговорює сюжетно-рольову гру, у якій брав участь	2 МОВ 1.2 – 2
VI	Малювання композиції на кольоровому папері «Дерева взимку»	Малює фарбами	2 МИО 1.1-5
		Експериментує з кольорами, лініями, формами тощо	2 МИО 1.2-4
		Використовує всю площину аркуша	2 МИО 1.1-7
		Не боїться представляти результати діяльності	2 МИО 3.1-2

VII Підведення підсумків заняття. «Що нового я сьогодні дізнався / дізналась?»	Уживає відповідну до ситуації спілкування (тематика тижня) лексику і несловесні засоби (жести, міміка тощо) Спілкується з вчителем та однокласниками	2 МОВ 1.7 – 1 2 СЗО 4.4 – 1

Що відбувається з рослинами взимку?

I. Ранкова зустріч

1. Привітання

Запропонуйте дітям привітатися за допомогою вірша:

*Раз – берізка,
Два – гайочок,
Три – березовий листочок,
А чотири – рідний клас,
П'ять – добром вітає нас.
Шість – це вчителька моя
Нас вітає зранку.
Сім – це діточки усі,
Вісім – мами й татусі.
Дев'ять – рідна наша школа.
Десять – ми у дружнім колі.
Добрий день! Добрий день!*

Запитайте, з яким настроєм діти прийшли до школи та що очікують від дня.

2. Пограйте з дітьми у гру «Доторкнись до...»

Пригадайте з дітьми, які кольори має зима.

Пограйте в гру «Доторкнись до...»

Об'єднайте дітей у групи по 10 осіб. Можна розпочати гру в колі, але потім треба мати можливість вільно пересуватися. Учитель/ учителька розпочинає гру словами «Доторкнись до білого!» (можна використовувати набір кольорових карток). Діти повинні доторкнутися до білого кольору на своєму одязі або на одязі інших. Можна торкатися пальцем, коліном, ліктем, головою тощо.

Потім учитель/ учителька називає інший «зимовий» колір, наприклад: «Доторкнись до синього!». Діти, продовжуючи триматися за предмет білого кольору, мусять водночас доторкнутися до синього кольору.

Протягом гри спонукайте дітей допомагати один одному торкатись відповідних кольорів. У цій грі немає тих, хто програв або вибув з гри! Ця гра – зусилля всієї групи. Якщо хтось не може втримати рівновагу або падає, гра починається спочатку.

II. Читання тексту з метою визначення теми заняття

Дайте дітям завдання прочитати текст і визначити тему заняття.

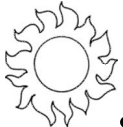

Матеріали для дітей. Додаток 7.

Прочитайте текст:

21

  взимку спл□т□.

 с□ит□с□ літо. Липі с□ит□с□ .

Всім   **с□□т□с□ пта□и.**

III. Бесіда «Як дерева готувалися до зими?»

Попросіть дітей пригадати, як дерева готувалися до зими. Для унаочнення бесіди можна запропонувати дітям розглянути фотографії.

Інформація для вчителя

ЛИСТЯ ЗМІНЮЄ КОЛІР?

Влітку зеленого кольору листю надає природний барвник – **хлорофіл**, який є майже в усіх рослинах. Хлорофіл поглинає сонячне світло, вбирає необхідні речовини з ґрунту та повітря і виробляє продукти, необхідні для життя рослин. У листках є і жовтий барвник, але влітку його „перебиває” сильніший – зелений. Восени ночі довшають, рослини отримують менше світла. Хлорофіл у листках руйнується і не встигає відновитися. Листя жовтіє. У горобини та клена з’являються оранжеві та червоні листки, бо ці рослини мають і зелений, і червоний барвники. Листя вільхи та бузку опадає зеленим – в них є лише зелений барвник.

ЯК ДЕРЕВА СКИДАЮТЬ ЛИСТЯ?

Що сильніше пожовк або почервонів листок, то легше він обривається. Нарешті лише від легкого дотику він падає з гілки разом з черешком, хоча влітку його не міг зірвати навіть сильний вітер. Восени у тому місці, де черешок прикріплюється до гілки, наростає особливий корковий шар. Він, наче перегородка, відділяє черешок від гілки. Декілька тоненьких волоконець, які тепер з’єднують листок з гілкою, рвуться від легкого подиху вітру, від ударів крапель дощу, навіть під власною вагою листка.

НАВІЩО ДЕРЕВАМ ПАДОЛИСТ?

Взимку зменшується кількість вологи у ґрунті, а з листків випаровується волога. Скидаючи листя, дерево захищається від зимової „посухи”.

Ще одна мета опадання листя – захистити тонкі тендітні гілочки від снігу. Листя на деревах має велику площу поверхні, тому під вагою снігової ковдри можуть зламатися не лише гілки, а й стовбури дерев.

Падолист має ще й лікувальну дію: за літо та весну в листках накопичилися шкідливі речовини. Скидаючи листя, дерево очищається від них.

Джерело: науково-популярна тематична природнича газета для розумників і розумниць «Колосочок» № 21/ 2013, жовтень.

Проведіть з дітьми дослідження **«Відчуй на смак»**.

Для проведення дослідження винесіть на мороз (покладіть у морозильну камеру) кілька бульбин картоплі.

Розріжте бульбини на кілька частин і запропонуйте дітям спробувати смак підмороженої картоплини. Для порівняння смакових відчуттів запропонуйте дітям спробувати смак картоплини, яка не була на морозі.
Обговоріть з дітьми, як змінився смак рослини і чому так відбувається.
Запитайте, які органи чуття брали участь у дослідженні.

Інформація для вчителя

Усе літо рослини, в тому числі й дерева, запасують у стовбурах та гілках поживну речовину – крохмаль, а соки дерева поступово густішають. Маючи такий запас, дерево готове витримати морози. Перші морози загартовують дерево, а його сік густішає дедалі більше. На пагонах залишаються лише ті бруньки, які витримують морози від – 350С до – 40 0С.

Джерело: науково-популярна тематична природнича газета для розумників і розумниць «Колосочок» № 21/ 2013, жовтень

Принесіть до класу гілочку черемхи, верби або будь-якого куща, яка стоїть у банці з водою. Скажіть, що цю гілочку ви зрізали ще наприкінці жовтня і гарно за нею доглядали, але листочки на ній так і не з'явилися.

Розкажіть дітям, що рослинка восени вже підготувалася до сну: в листочках збільшився вміст речовини, яка впливає на ріст та гальмує розпускання бруньок.

Але після обробки холодом рослини ростуть швидше. Тому під час екскурсії акуратно зріжте гілочку і поставте її у воду, поспостерігайте за нею. Принесена з морозу гілка швидко зазеленіє.

IV. Екскурсія на природу

Організуйте для дітей екскурсію у парк / сквер / ліс / сад / на шкільне подвір'я.

Під час екскурсії попросіть дітей впізнати рослини. Запитайте, які дерева діти впізнали відразу, а які – не змогли ідентифікувати. Розкажіть, як можна впізнати породи листяних дерев за їхніми ознаками.

Як відрізнати породи листяних дерев взимку

- Найлегше впізнати струнку березу з білою корою.
- У липи кора темна, тверда, в дрібненьких зморшках-тріщинках.
- У вільхи сірий стовбур. Взимку на її гілках є маленькі круглі шишечки.
- Тополя має великий високий світло-сірий стовбур.
- Осіку можна впізнати за гладенькою зеленовою корою, а її стовбур прикрашений внизу жовтуватого-помаранчевим лишайником.

Джерело: науково-популярна тематична природнича газета для розумників і розумниць «Колосочок» № 21/ 2013, жовтень

Зверніть увагу дітей на кору дерев. Важливо порівняти кору на стовбурах молодих і старих дерев. Повідомте, що у зимовому лісі можна почути й різкі звуки. Це тріскає кора дерев на стовбурах, які з одного боку нагріваються сонячним промінням, а з іншого – залишаються холодними.

Спостерігаючи за зимовими рослинами, виділіть час на лічбу об'єктів природи у прямому і зворотному порядку та знаходження знайомих площинних та об'ємних фігур на предметах навколишнього середовища. Також можна попросити дітей викласти із гілочок дерев відомі букви або цілі слова.

V. Складання діалогів на задану тему. Сюжетно-рольова гра «Підслухана лісова розмова»

Повідомте дітям, що деякі дерева та кущі вже прокинулись від глибокого сну (наприклад, бузок і бузина прокидаються на початку листопада).

24

Попросіть дітей уявити, що дерева, які вже пробудилися, між собою розмовляють. Проведіть сюжетно-рольову гру «Підслухана лісова розмова».

Після завершення гри обговоріть її результати (Як відбувалася гра? Чи змістовна розмова відбулася між «деревами»? Чи отримали діти задоволення від гри? Якщо ні, то що цьому перешкодило?).

VI. Створення композиції «Дерева взимку» на тонованому папері

Запропонуйте дітям зобразити все, що побачили під час екскурсії, на папері, створивши композицію «Дерева взимку».

Пригадайте «зимові кольори». Зверніть увагу, що на вулиці вони не бачили чисто білого кольору, навіть сніг мав різноманітні відтінки. Покажіть, як може змінюватися колір, якщо додавати до нього білий (розбіл кольорів). Заохочуйте дітей до змішування кольорів, зокрема, розбілювання.

Спробуйте за допомогою ватних паличок або дисків створити «засніжену» крону дерева.

Зверніть увагу на те, що, створюючи композицію, потрібно використати всю площину аркуша.

Зробіть виставку дитячих робіт.

VII. Підведення підсумків заняття. «Що нового я сьогодні дізнався/дізналась?»

Запитайте в дітей, чи цікавим було навчання, про що нового вони дізналися за день, чи приємно було співпрацювати разом під час дослідів.

Пообіцяйте, що й надалі учні відкриватимуть нове й пізнаватимуть природу.

Як зимують тварини?/ «Чи кожна пташина у вирій на зиму літає?»

Узагальнена таблиця

№ з/п	Приклади навчальної діяльності	Очікувані результати учіння	Індекс конкретного очікуваного результату
I	Ранкова зустріч 1. Привітання 2. Створення спільного оповідання	Уживає форму кличного відмінка іменника для звертання по імені до іншої особи, уживає ввічливі слова З увагою сприймає усні репліки учителя й однокласників й доречно реагує на усну інформацію в діалозі Уважно вислуховує думку співрозмовника, висловлює свій погляд, шануючи гідність інших	2 МОВ 1.8 – 2 2 МОВ 1.1 – 1 2 ГІО 7.2 – 3
II	Слухання казки М. Яремійчук «В очікуванні зими» для пригадування, як тварини готуються до зими	Сприймає монологічне висловлювання (казку) Ділиться своїми почуттями та емоціями від прослуханого висловлювання (казки) З увагою сприймає усні репліки учителя й однокласників й доречно реагує на усну інформацію в діалозі	2 МОВ 1.1 – 2 2 МОВ 1.8 – 1 2 МОВ 1.1. – 1
III	Інсценізація-імпровізація «Як зимують тварини» за мотивами слайд-шоу / сюжетних малюнків	Висловлює свої думки і почуття з приводу простих медіатекстів Використовує голос (тембр, темп, інтонація) і мову тіла (міміку, жести, рухи) для створення образу в процесі інсценізації	2 МОВ 2.5 – 5 2 МОВ 1.7 – 3
IV	Обговорення «листа від синички», у якому вона розповідає ластівці про зиму	Уживає відповідну до ситуації спілкування (тематика тижня) лексику і несловесні засоби (жести, міміка тощо) Сприймає монологічне висловлювання (уривок вірша)	2 МОВ 1.7 – 1 2 МОВ 1.1 – 2
V	Розпізнавання птахів, що зимують у рідній місцевості, за словесним описом. Гра «Розпізнай пташку»	Сприймає монологічне висловлювання (опис пташки) Називає букви, які впізнає у записаних словах Вправляється у правильній вимові й наголошуванні слів (тематика тижня) Уважно вислуховує думку співрозмовника, висловлює свій погляд, шануючи гідність інших	2 МОВ 1.1 – 2 2 МОВ 4.1 – 3 2 МОВ 4.1 – 2 2 ГІО 7.2 - 3
VI	Обчислення математичних виразів на додавання та віднімання у межах 10	Знаходить суму (додає), різницю (віднімає) зручним для себе способом у межах 10, зокрема й користуючись предметами або засобами, які їх замінюють (наприклад, на пальцях)	2 МАО 3.3 – 2

VII	Виготовлення дітьми годівничок для пташок	Об'єднується з іншими дітьми у групу для навчання	2 СЗО 4.4 – 6
		Самостійно робить припущення про потрібну кількість матеріалів для виконання простого завдання	2 ТЕО 3.1. – 2
		Виконує найпростіші дії, демонструючи самозарадність	2 ТЕО 2.2 – 1
		Демонструє іншим результати власної діяльності	2 ТЕО 1.5 – 1
VIII	Екскурсія до парку/ лісу/ на шкільне подвір'я для дослідження поведінки пташок взимку	З увагою сприймає усні репліки учителя й однокласників й доречно реагує на усну інформацію в діалозі	2 МОВ 1.1 – 1
		Лічить до 10 в прямому і зворотному порядку	2 МАО 3.1 – 2
		Дотримується встановлених в освоєному громадському просторі (у парку) правил	2 ГЮ 2.3 – 1
		Грає в рухливі ігри	2 ФЮ 1.3 - 1
		Дотримується безпечної поведінки під час гри	2 ФЮ 3.2 – 1
		Виконує різні ролі в ігрових ситуаціях	2 ФЮ 3.1 – 3
		Спостерігає за птахами, що зимують у їхній місцевості та описує їхню поведінку	2 ПРО 4.3 – 8
		Описує поведінку пташок взимку	2 ПРО 3.1 – 8
		Розповідає про власні емоції, які виникають під час спостереження	2 ПРО 2.3 – 1
IX	Підведення підсумків заняття. Обмін враженнями	Розповідає про те, що його/ її вразило, схвилювало	2 МОВ 1.6 – 3
		Описує зміни власних емоцій, почуттів, настрою	2 СЗО 2.2 – 8

Як зимують тварини?/ «Чи кожна пташина у вирій на зиму літає?»

I. Ранкова зустріч

1. Привітання

Заготуйте заздалегідь картки з іменами всіх дітей класу та Вашого імені.

Зробіть стос із карток з іменами кожної дитини або розкладіть картки написами донизу в центрі кола. Діти по черзі вибирають картку і вітають того, чиє ім'я на ній написано.

2. Створення спільного оповідання

Покладіть у сумку набір різних предметів, які використовуються у класі щодня, наприклад, гребінці, гумки, папір тощо. До предметів долучіть іграшку або картку із зображенням будь-якої пташки. Передавайте сумку по колу, запропонувавши дітям по черзі витягувати з неї один предмет. Діти мусять вигадувати речення про предмет, який вони витягнули. Таким чином створюється спільна історія – кожна дитина додає одне-два речення про свій предмет.

II. Слухання казки Марини Яремійчук «В очікуванні зими» для пригадування, як тварини готуються до зими

Побавтесь з дітьми у гру „Завітай у казку”.

- Прочитайте дітям казку „В очікуванні зими”.
- Після читання казки запропонуйте сплести «сніжинку», використовуючи клубок ниток для в'язання.

Діяльність:

1. Діти сідають у коло.
2. Один учень бере клубок, називає тварину, згадану у казці, і розповідає, як вона готується до зими. Потім передає клубок тій дитині, яка готова висловитися наступною (залишає кінчик нитки у себе).
3. Наступний учень, озвучивши факт, передає клубок іншій дитині, але продовжує тримати нитку.
4. Гра триває, поки не закінчатся факти. За ниткою буде видно, чи усі діти висловилися. Якщо хтось не згадав жодної тварини і факту, то ця дитина підсумовує названі у групі факти.

Порада: якщо фактів менше, ніж дітей, можна поділити дітей на групи і роздати кожній групі по клубку ниток. Наприкінці можна сказати, що діти за допомогою ниток створили чудову сніжинку.

В ОЧІКУВАННІ ЗИМИ

Молодий Горобчик сидів на гілці бузини і весело озирався. Усе довкола для нього було надзвичайно гарним, новим і незанимим. Йому подобалося ніжне сонечко, легкий вітерець, яскраві відблиски річки. Він думав, що так буде завжди. Раптом пташеня почуло розмову двох ластівок, які сиділи неподалік.

– Шкода залишати улюблені місця, але час відлітати, – зітхнула одна.

– Так, скоро настане зима, – підтримала її інша.

– А що таке зима і чому вам кудись потрібно відлітати? – поцікавився Горобчик.

– Зима – це пора року, коли життя у природі наче завмирає. Сонце світить, та гріє не так, як влітку, стоять люті морози, довкола все біле від снігу.

– Ви відлітаєте, тому що боїтеся холоду? – перепитала молода пташка.

– Ні, від холоду нас захистило би пір'ячко. Взимку немає комах, якими ми живимося. Нас лякає голод.

– А як ви дізналися, що надходить зима? – не вгавав Горобчик.

– Хіба ти не помітив, що з кінця червня дні поступово коротшали? Це сигнал про настання несприятливих умов для нас, – повчали ластівки і приєдналися до невеличкої зграйки, що мандрувала на південь Африки.

– Треба всім повідомити про прихід цієї жахливої зими! Інакше вони можуть загинути! – стурбований Горобчик полетів розносити страшну звістку. Він швидко дістався лісу та почав голосно цвірінькати про небезпеку. Зі схованок повилізли різні тварини.

– Ти чого такий галас здійняв? – перепитала Білочка.

– Тікайте! Насувається зима, а разом із нею люті морози, сніг, голод, – стурбовано пояснив малий рятівник.

– То й що! – засміялася вона у відповідь. – Я маю таке тепле хутро, що мене жодні морози не налякають, а запасів їжі у схованках я заготувала стільки, що на всю зиму вистачить.

– І я, – пропищала Лісова миша, – наносила у нірку насіння різних рослин, понад 10 кілограмів!

– Я, – озвався Ведмідь, – зараз багато їм, накопичую жир, який узимку захистить мене і від холоду, і від голоду, а потім залізу до барлогу і просплю там аж до весни.

– А я, доки холодно, згортаюся у клубочок і сплю у нірці до тепла і навіть снігу не бачу, – просопів Їжачок. Горобчик помітив зайчика, який боязко визирав з-за куща, і запитав:

– А ти зими і снігу боїшся?

– Я скоро почну линяти, – відповів довговухий. – Нове хутро в мене виросте густе, тепле і біле. Взимку на снігу я буду зовсім непомітним для своїх ворогів. Їстиму кору дерев, знайду собі щось під снігом. Ні, зима мене не лякає.

– Отже, лише пташки бояться зими і тікають у теплі краї? Мабуть, треба і мені збиратися у дорогу, – із сумом промовив Горобець.

– Не всі птахи відлітають у теплі краї. Я, наприклад, залишаюся, – прокричала Сорока. – Тобі теж не варто хвилюватися. Ми із тобою завжди знайдемо у лісах та парках їжу. Та, якщо стане дуже холодно і зовсім скрутно, ми перелетимо ближче до житла людей, де завжди є чим пожитися. Деякі люди навіть виготовляють годівниці і не дадуть нам загинути.

Вислухавши всіх, Горобчик зрозумів, що тварини по-різному пристосувалися до холодної пори року і нічого не бояться. Він із нетерпінням очікував зиму і сніг, якого ще ніколи не бачив, та про всяк випадок пригледів велику годівницю.

Марина Яремійчук

Бесіда на тему «Як тварини готуються до зими»

Передаючи мікрофон, діти починають кожне речення словами: „Усі тварини по-різному готуються до зими, наприклад...” У ході бесіди можна згадати ще мишку, ховрашка, жабку, комах, мурах, змій.

Запитайте дітей, коли востаннє бачили мух? Чи помітили, що вони восени стають „ледачими”? Куди і чому щезають восени метелики, жаби, змії, ящірки?

29

III. Інсценізація-імпровізація «Як зимують тварини» за мотивами слайд-шоу / сюжетних малюнків

Покажіть дітям слайд-шоу «Як зимують тварини» (режим доступу: <https://goo.gl/G7Lepe>) або серію сюжетних малюнків і обговоріть побачене.

Інсценізація-імпровізація “Як зимують звірі” (за результатами перегляду слайд-шоу): діалоги, монологи “звірів” між собою.

IV. Обговорення «листа від синички», у якому вона розповідає ластівці про зиму

Покажіть дітям **мнемотаблицю** й повідомте, що це – «лист» від синички, але зовсім не розумієте його змісту. Попросіть учнів «прочитати» його.

Матеріали для дітей. Додаток 8.

Прочитайте дітям уривок з поезії Лесі Українки «Мамо, іде вже зима...» і попросіть дати свою відповідь допитливій дитині:

«Мамо, іде вже зима,
Снігом травицю вкриває,
В гаю пташок вже нема..
Мамо, чи кожна пташина
В вирій на зиму літає?» –
В неньки спитала дитина....»

** Зверніть увагу дітей на те, що серед птахів є ті, що весь рік живуть у нас, але є й ті, які спеціально прилітають до нас на зиму (наприклад, шишкарі, снігурі).

V. Розпізнавання птахів, що не летять у вирій, за словесним описом.

Пограйте з дітьми у гру «Відгадай пташку». Для цього роздайте дітям картки із зображення птахів, що зимують у їхній місцевості. Прочитайте дітям опис такої пташки, а діти повинні відшукати її на картці. Виграє та дитина (група), яка зробить найменшу кількість помилок.

** Завдання можна ускладнити, якщо роздати ще додатково картки із словами-назвами пташок і попросити дітей визначити за описом пташку, віднайти картки з її зображенням і словом-назвою.

Я – найгарніша пташка в зимовому лісі, мене здалеку видно! Голівка чорна, грудка – червона! Ще й свистіти я вмію! (Снігур)	Я теж надзвичайно гарна пташка: маю штанята червоні й червону шапочку на голівці. Дзьобик мій гострий-гострий, а крильця – строкаті. (Дятел)
Я – спритна пташка і швидка! Маю коричневе забарвлення, але животик – світліший. Стрибаю по дворах, крихти збираю. Завжди біля людей зимую. (Горобець)	У цієї пташки великий, довгастих тулуб, великі сильні ноги. Ходить вона великими кроками. Дзьоб міцний, великий. Голова, горло і крила – чорні, а решта тіла – сірого кольору. (Ворона)
А я найбільша скрекотуха. Пір'ячко моє чорно-білого забарвлення, хвостик довгий, наче стріла. Коли ми танцюємо, то так гарно розкриваємо свій довгий хвостик віялом. (Сорока)	Я завжди біля людей, і взимку, і влітку, бо дуже люблю поїсти. Забарвлення можу мати різне: сірувате, біленьке, руденьке. (Голуб)
Я невеличка, але дуже енергійна і рухлива пташка. Маю яскраву зовнішність. Черевце моє жовто-зелене і розділене чорною смужкою, щічки – білі, а крильця синьо-сірі (Синичка)	Я невелика пташка червоного кольору з чіпкими лапками і дзьобом, що нагадує хрестик. (Шишкар)

Матеріали для дітей. Додаток 9.

СНІГУР	ДЯТЕЛ
ГОРОБЕЦЬ	ВОРОНА
СОРОКА	ГОЛУБ
СИНІЧКА	ШИШКАР

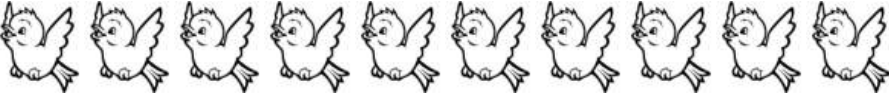

VI. Обчислення математичних виразів на додавання та віднімання в межах 10

Запропонуйте дітям обчислити математичні вирази, позначаючи відповідь на малюнках:

Матеріали для дітей.
Додаток 10.

32

	$6 + 2 = \underline{\quad}$
	$4 + 5 = \underline{\quad}$
	$9 - 3 = \underline{\quad}$
	$8 + 2 = \underline{\quad}$
	$7 - 5 = \underline{\quad}$
	$10 - 4 = \underline{\quad}$

VII. Виготовлення годівничок для пташок

Підведіть дітей до того, що взимку пташкам не завжди легко відшукати собі їжу, тому варто допомагати їм у цьому. Запропонуйте дітям виготовити **годівнички**. (Джерело інформації: Завдання конкурсу «КОЛОСОК» Осінь 2016)

Голуби та ворони внадилися до твоєї годівнички і відтіснили малих птахів? Синички легко підхоплюють їжу на льоту, а щиглики можуть поїдати корм у будь-якій позі, навіть зависаючи головою донизу. Повісь **годівничку** на дереві поблизу свого дому, і ти отримаєш незабутні враження, а пташки – смачну поживу!

Тобі знадобиться: шматочки несоленого сала, ягоди горобини, несмажене насіння, зерно, білий хліб, яблука, сушені гриби, горіхи, зварені на твердо яйця, мед, варена картопля, крупи, сухофрукти, вівсяні пластівці.

Їстівне намисто

Нанизай на міцну нитку або жилку сушені фрукти, гриби, шматочки несоленого сала, ягоди горобини. Розвішай їстівні гірлянди на гілках дерев. Окремо на шнурочку повісь невеличкі фрукти або овочі. Частування можна насипати у годівничку з гарбуза, кавуна або з шкірки цитрусових.

Рецепт „пташиного пирога”

Головні складники: 3 частини розтопленого сала або маргарину, 1 частина соняшникової олії, 3 частини зерна. Додай натерте яблуко, горіхи, зварені на твердо яйця, мед, варену картоплю, крупи, сухофрукти, вівсяні пластівці. Усе ретельно перемішай, розклади в одноразові скляночки, формочки для піску або печива, невеликі тарілочки. У формочку встав петельку з дротику або скручений шнурочок, щоб підвісити корм. Постав пиріг у холодильник або вистав на холод, щоб він затверднув.

33

Годівничка-сітка

Для дроздів, омелюхів і снігурів можна виготовити годівничку з марлі або дрібною сіткою. Загорни у тканину заготовлені на зиму плоди горобини, зерна пшениці та інший корм, зав'яжи краї і підвісь на дереві.

Шпажки з несоленого сала

Шматочки несоленого сала нанизай на міцну нитку, жилку або дротик завдовжки приблизно 40 см. Повісь шпажку високо на дереві, щоб не дісталася воронам. Шматочки сала розвісь на гілках дерев. Розтопленим салом полий шорстку поверхню кори дерева. Знайшовши такий смаколик, пташки обов'язково пошукають під корою і комах-шкідників.

Хлібна годівничка

Зроби отвір для пташок в крайці свіжого білого хліба і вибери більшу частину м'якуша. Насип всередину несмажене насіння і зерно. Не можна використовувати чорний або пліснявий хліб!

Пташині тістечка

Замочи білий хліб у воді, хай він добре просочиться. Злий воду, відтисни хліб, розімни його в кашку. Додай все, що люблять пташки. Виліпи тістечка, встав всередину шнурочки-петельки. Виклади печиво на посипаний манкою лист і підсуши його у духовці. Або зроби спеціальний корм-клейстер і закріпи його на картонній основі.

Рецепт клейстеру: 3/4 склянки муки; 1/2 склянки води; 2,5 ч. ложки желатину без добавок; 3 ст. ложки цукрового сиропу; 4 склянки суміші для годування птахів.

VIII. Експедиція до парку / лісу / на шкільне подвір'я для дослідження поведінки пташок взимку

Проведіть дітям **експедицію** до парку (лісу, на шкільне подвір'я тощо). Під час експедиції попросіть дітей розпізнати пташок, полічити їх кількість, поспостерігати за їх поведінкою, розвішати на деревах власноруч виготовлені годівнички.

На вулиці запропонуйте побавитися в рухливу гру «**Горобці, голуби, ворона**».

Оберіть ведучого – «ворону», решта дітей – «горобці» та «голуби». Всі діти (крім «ворони») за сигналом ведучого бігають по визначеній території, імітуючи поведінку пташок. Раптом вилітає «ворона» (після іншого сигналу), яка хоче впіймати «горобчика» або «голуба». Діти втікають від «ворони» за окреслену лінію. Той, кого «ворона» спіймала, водить наступну гру.

IX. Підведення підсумків заняття. Обмін враженнями

Запитайте дітей, чи мають вони улюблених пташок серед тих, про які згадувалося сьогодні. Чому ці пташки подобаються дітям? Чи турбуються діти про пташок коло свого дому?

Як цікаво проводити час взимку?

Узагальнена таблиця

№ з/п	Приклади навчальної діяльності	Очікувані результати учіння	Індекс конкретного очікуваного результату
I	Ранкова зустріч I. Привітання II. Слухання музики А. Вівальді. Концерт «Пори року. Зима»	З увагою сприймає усні репліки учителя й однокласників й доречно реагує на усну інформацію в діалозі	2 МОВ 1.1 - 1
		Сприймає монологічне висловлювання (вірш)	2 МОВ 1.1 – 2
		Характеризує мелодію	2 МИО 2.1 – 1
		Ділиться емоціями від сприймання мистецького твору	2 МИО 3.3 – 3
II	Бесіда за коміксом «За що любити зиму?»	Називає учасників спілкування (персонажів коміксу) , їхні дії та ознаки дій; робить висновок про настрій, емоції учасників спілкування	2 МОВ 2.5 – 5
		Читає короткі тексти з метою отримати інформацію	2 МОВ 2.2 – 2
		Ділиться своїми почуттями та емоціями від прослуханого / прочитаного висловлювання	2 МОВ 1.8 - 1
		Пояснює, яка діяльність взимку приносить і радість, і користь	2 СЗО 3.4 – 4
III	Зимові забави на свіжому повітрі	Записує слова з відомими буквами	2 МОВ 4.1 – 3
		Лічить до 10 в прямому порядку	2 МАО 3.1 – 2
		Пояснює, як правила та їх дотримання впливають на безпеку в докільлі	2 СЗО 3.3 – 2
		Описує зміни власних емоцій, почуттів, настрою	2 СЗО 2.2 – 8
		Виконує метання різними способами на дальність та в ціль	2 ФІО 1.1 – 8
		Грає у рухливі ігри та бере участь у естафетах	2 ФІО 1.3 – 1
		Співпрацює й досягає спільних командних цілей під час рухливих ігор та естафет	2 ФІО 3.1 – 3
		Активно вболіває за результат команди	2 ФІО 3.1 – 4
		Залучає людей, зокрема й тих, які відрізняються від нього/ неї, до гри	2 ГІО 7.2 – 1
Надає допомогу тим, хто її потребує, і висловлює вдячність за підтримку	2 ГІО 7.2 – 2		
IV	Виконання математичних завдань	Знаходить суму (додає), різницю (віднімає) зручним для себе способом у межах 10, зокрема й користуючись предметами або засобами, які їх замінюють (наприклад, на пальцях)	2 МАО 3.3 – 2
		Вимірює довжину відрізків	2 МАО 3.2 – 1
		Демонструє вміння переміщувати об'єкти в заданих напрямках: справа наліво, зліва направо, зверху вниз, знизу вгору	2 МАО 4.1 – 1
		Надає допомогу тим, хто її потребує, і висловлює вдячність за підтримку	2 ГІО 7.2 – 2
V	Створення мініатюри «Зима	Підписує друкованими буквами своє ім'я та прізвище, назву на власній роботі	2 МОВ 4.1 – 3

в сірниковій коробці»	Планує послідовність технологічних операцій за допомогою дорослих Створює та оздоблює виріб за зразком та власним задумом (розробка ескізу виробу; використання матеріалів для оздоблення: лелітки, бісер, стрічки, шитво, нитки, фарби, папір та ін.) Дотримується безпечних прийомів праці під час використання інструментів та пристосувань	2 ТЕО 1.1 – 2 2 ТЕО 1.4 – 3 2 ТЕО 2.1 – 1
VI Підведення підсумків заняття. Емоційна картина дня	Уважно вислуховує думку співрозмовника, висловлює свій погляд, шануючи гідність інших	2 ГЮ 7.2 – 3

Як цікаво проводити час взимку?

I. Ранкова зустріч

1. Привітання

Привітайтеся з дітьми і запропонуйте їм послухати віршик-вітання Ірини Жиленко «З добрим ранком!».

*Донечко, з добрим ранком!
Глянь за вікно, маленька.
Котик на нашім танку
З чорного став біленьким.
Сніг йому в очі диха,
Котик кумедно чмиха.
Вуха сховавши в іній,
Діба трамвайчик синій.
З неба летять троянди —
Щічки дітей квітчають.
Мама прасує банти,
Поки співає чайник.
Тато вмиває доню.
Доня сміється: «Тату!
Треба купити поні —
В саночки запрягати».
Сонце прийшло до танку,
Котику в очі диха...
Донечко, з добрим ранком!
Донечко, з першим снігом!*

Запитайте дітей, що особливо потішило донечку і тата – героїв твору Ірини Жиленко?

Дізнайтеся, що радує зранку кожного учня? Заохочуйте кожну дитину до висловлення думки.

2. Слухання музики Антоніо Вівальді Концерт «Пори року. Зима». (Режим доступу: <https://goo.gl/UoNLFZ>) / **Спів пісні «Морозець, морозець!»** (муз. Б. Фільц, вірші Г. Бойка – режим доступу: <https://goo.gl/RTNr7H>)

Запитайте дітей, якою вони уявили зиму під час слухання музики – тихою, спокійною чи неспокійною, із завірюхою, хурделицею? Чому? Як музика про це «розповіла»?

Попросіть дітей поділитися власними емоціями від сприймання мистецького твору.

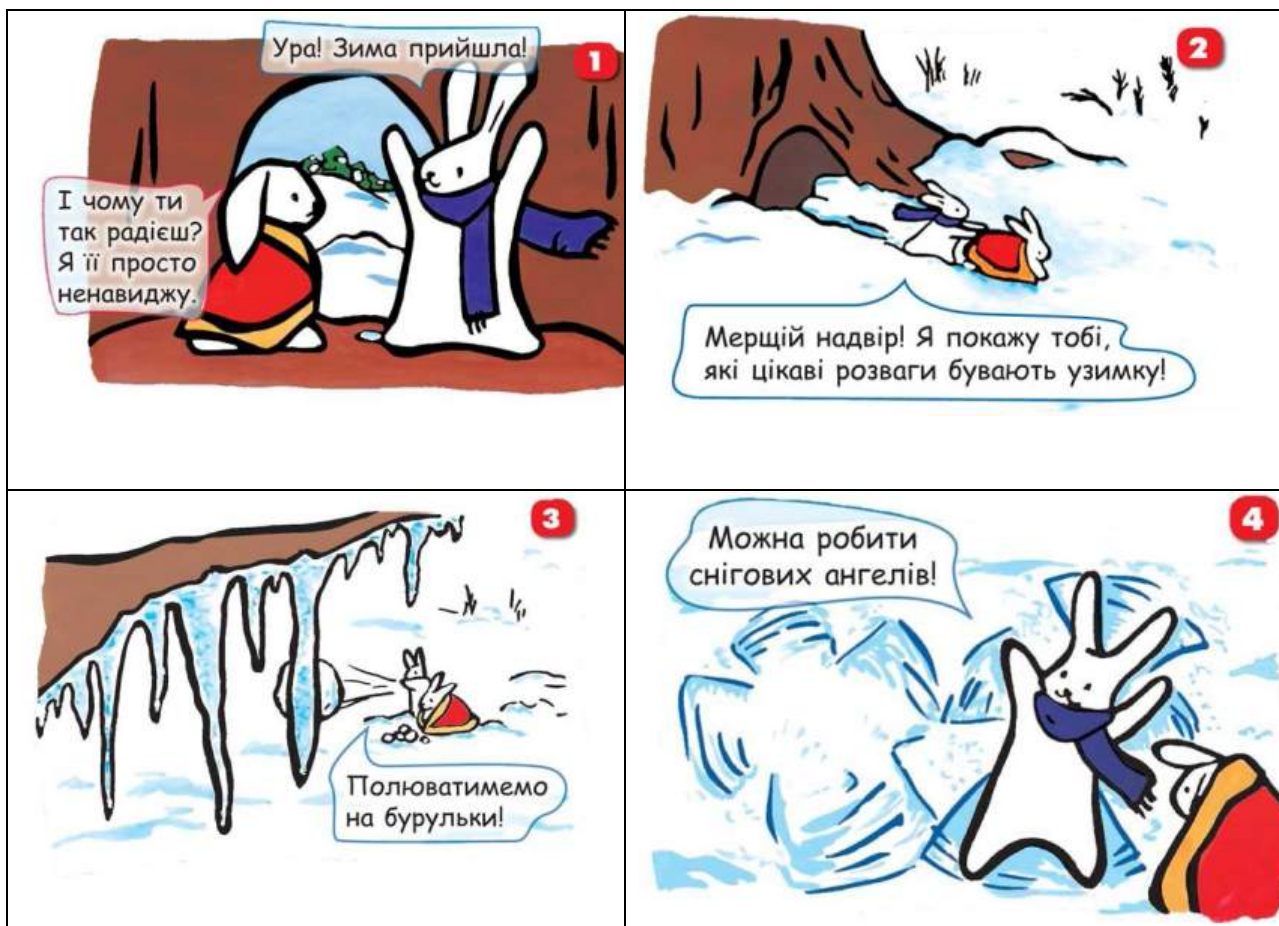
Запитайте дітей, за що вони люблять зиму?

II. Бесіда за коміксом «За що любити зиму?»

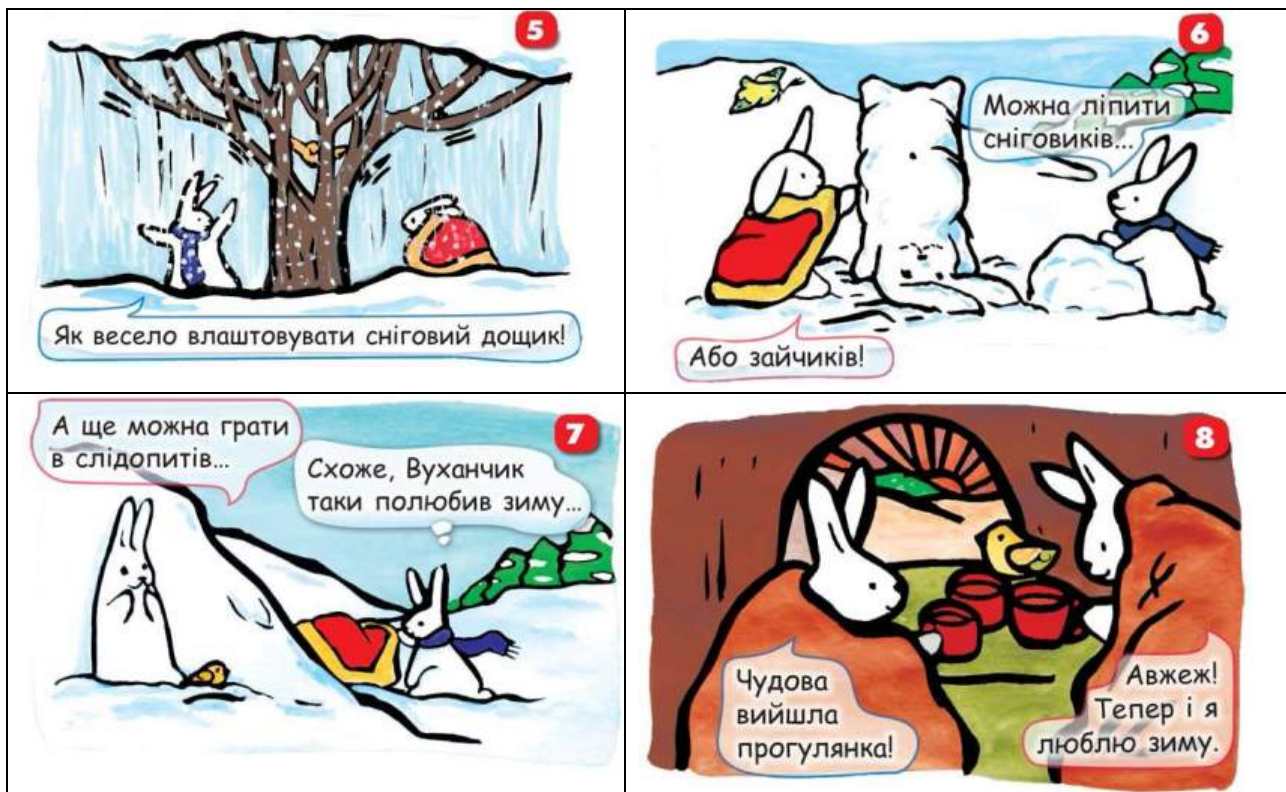
(Джерело: дитячий журнал «Джміль», № 1, 2017;
режим доступу: <https://jmil.com.ua/2017-1/movie>)

Матеріали для дітей. Додаток 11

Орієнтовні запитання і завдання для бесіди з дітьми за коміксом

- Чому Вуханчику не подобалася зима?
- Хто допоміг зайчикові змінити думку? Як саме?
- Як Вуханчик може зробити зиму приємнішою для себе, подружитися з нею?
- Опишіть Вуханчику зиму так, як бачите її ви.
- Намалюйте (або сфотографуйте) зиму – цікаві, несподівані, дивовижні зимові явища; те, що можна бачити (робити) тільки взимку. Допоможіть Вуханчику побачити її красу та привабливість.
- Які негативні сторони є у зимі, яких він, можливо, ще не зауважив? Чи варто розповідати про них зайчикові? Чому?
- Розкажіть, чому зиму можна назвати веселою. Як іще можна назвати зиму? Придумайте якомога більше імен-прикрас для зимі.
- Які зимові забави ви можете придумати для Вуханчика?
- Що ви порадите зробити зайчикові, щоб зима сподобалася йому ще більше?
- Подаруйте Вуханчикові картинну (або фото) галерею “Портрети зимі” різних митців або колекцію зимової музики.
- Придумайте для зайчика дотепні снігові скоромовки.
- Пограйте у гру “Добре – погано”: поясніть, чому зима цікава і весела пара року, чим вона може не подобатися і кому саме; розкажіть, чим зима подобається вам, а чим не дуже.
- Що ви подарували б Вуханчику, аби він навчився бачити в усьому різні сторони (і добрі, й погані)?
- Чи варто бачити в усіх подіях тільки погане? А тільки добре?
- Чому варто бачити різні сторони будь-якого явища?
- Поміркуйте, чи бувають явища тільки негативні. А тільки позитивні?

III. Зимові забави на свіжому повітрі

Організуйте частину заняття на шкільному майданчику / стадіоні/ в парку. Проведіть рухливі забави. Не забудьте наголосити на правилах поведінки під час зимових забав та попросити дітей пояснити, як правила та їх дотримання впливають на безпеку в довіклі.

Перегони на санчатах

Проведіть естафету «Перегони на санчатах», у якій використайте найнеймовірніші способи пересування: традиційне катання парую, самостійне пересування на санках сидячи верхи і відштовхуючись ногами або лежачи на животі та відштовхуючись руками.

«Влучний стрілець»

Намалюйте на паркані або стіні будівлі мішені. Розподіліть дітей на команди. Повідомте дітям, що кожна команда – влучні стрільці. Завдання: якомога більше влучних потраплянь у мішень. Можна ускладнити гру, метаючи сніжки, наприклад, лівою рукою/ із заплющеними очима/ на час.

«Слід у слід»

Розподіліть дітей на команди. Попросіть одного члена команди (наприклад, капітана) пробігти визначену відстань. Всі гравці з кожної команди повинні пробігти шлях, визначений капітаном «слід у слід». Перемагає та команда, яка найбільш точно і швидко виконала дане завдання. Для ускладнення гри можна запропонувати дітям пробігти шлях у прямому і зворотному порядку.

«Сніговий баскетбол»

Закріпіть на висоті 2 м звичайний кошик. Діти стають півколом за кілька кроків до нього і по черзі кидають сніжки в кошик. Той гравець, хто влучив у кошик, має право на додатковий кидок. Гру можна урізноманітнити, поділивши дітей на команди.

«Влучи в ціль»

Запропонуйте дітям зліпити сніговика (сніговиків, якщо організовуєте командну гру). Проїжджаючи повз сніговика, потрібно влучити сніжкою в нього. Перемагає та команда, яка зробила найбільшу кількість влучних «пострілів».

На вулиці, між іграми, запропонуйте одним дітям написати паличкою на снігу букви, які вони знають, слова, а іншим – прочитати написане.

Під час проведення рухливих ігор заохочуйте дітей рахувати, наприклад: скільки сніжок потрапило у мішень?

IV. Виконання математичних завдань

Поцікавтесь в дітей, що вони роблять вдома, якщо з якихось причин батьки не дозволяють піти на вулицю (наприклад, дуже холодно/ захворіли/ швидко настав вечір).

Скажіть, що і вдома можна цікаво та корисно проводити час завдяки завданням, які вони виконуватимуть далі.

Пограйте в гру «Що зайве?»

Роздайте дітям картки і попросіть викреслити в кожному ряді «зайве» зображення. Перемагає той гравець, хто найшвидше і правильно виконав завдання.

Матеріали для дітей. Додаток 12

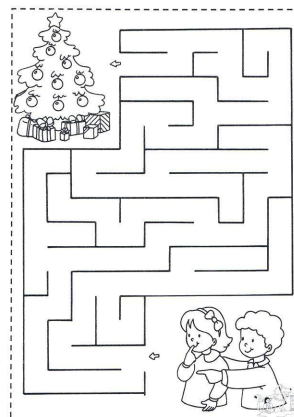
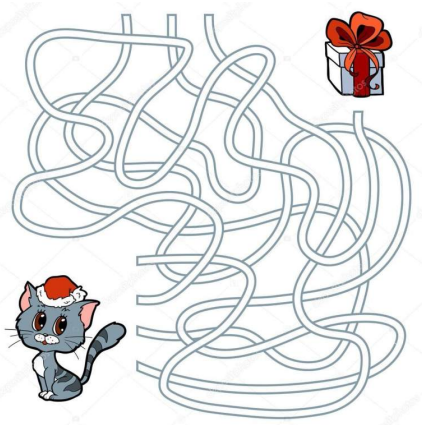
40

Запропонуйте пройти «зимові лабіринти». Попросіть виміряти шлях ниткою, а потім виміряйте її довжину в сантиметрах.

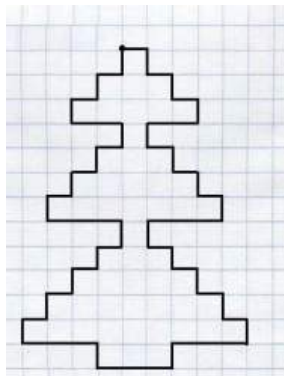
Матеріали для дітей. Додаток 13

Проведіть з дітьми графічний диктант «Ялинка».

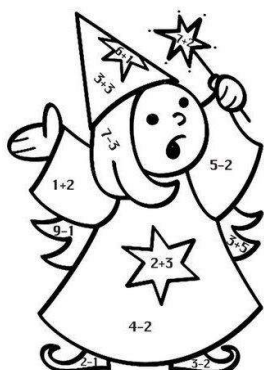
Матеріали для дітей. Додаток 14

1 →		1 ↓		1 →		1 ↓		1 →		1 ↓
2 ←		1 ↓		1 →		1 ↓		1 →		1 ↓
1 →		1 ↓		3 ←		1 ↓		1 →		1 ↓
1 →		1 ↓		1 →		1 ↓		1 →		1 ↓
3 ←		1 ↓		3 ←		1 ↑		3 ←		1 ↑
1 →		1 ↑		1 →		1 ↑		1 →		1 ↑
1 →		1 ↑		3 ←		1 ↑		1 →		1 ↑
1 →		1 ↑		1 →		1 ↑		2 ←		1 ↑
1 →		1 ↑		1 →		1 ↑				

Попросіть дітей обчислити вирази і за результатами обчислень розмалювати зображення.

Матеріали для дітей. Додаток 15

- 1 – червоний
- 2 – синій
- 3 – блакитний
- 4 – коричневий
- 5 – жовтий
- 6 – зелений
- 7 – помаранчевий
- 8 – рожевий
- 9 – бузковий

V. Створення мініатюри «Зима в сірниковій коробці»

Для створення мініатюри підготуйте для кожного учня ножиці, сірникову коробку, кольоровий папір, двосторонній скотч, клей, поліетилен, зірочки для декору тощо.

Переконайтеся, що дітям відоме значення слова «мініатюра».

Покажіть дітям готовий виріб і розкажіть, як його створити. Заохочуйте дітей до створення власних зимових пейзажів.

Наголосіть, щоб дитина не забула підписати свою мініатюру.

Проведіть виставку дитячих робіт.

42

VI. Підведення підсумків заняття. Емоційна картина дня

Подякуйте дітям за гарні саморобки. Запропонуйте висловитися охочим про те, з якими враженнями вони йдуть додому. Разом створіть уявну чи реальну (кольорову) емоційну картину дня.

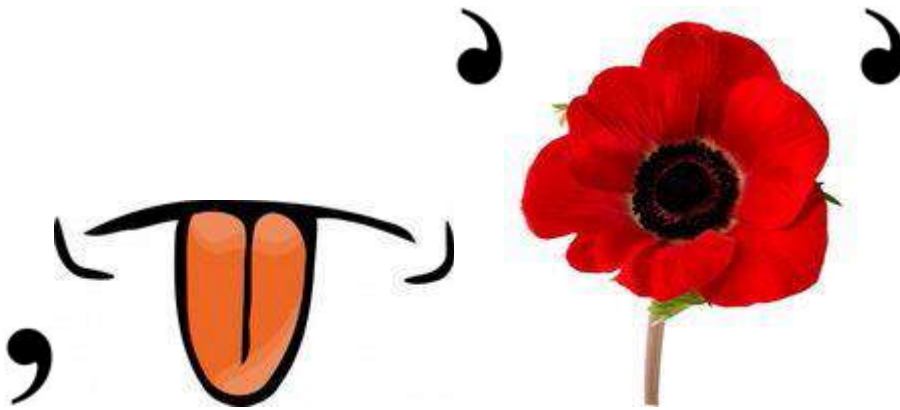
Матеріали для дітей

Які сюрпризи нам готує зима?

Додаток 1

Розгадайте ребус і визначте тему інтегрованого тижня

44

Які сюрпризи нам готує зима?

Додаток 3

Розгляньте репродукції картин

46

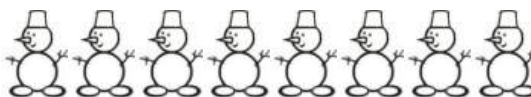
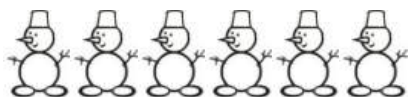

- Чи однакова зимова погода зображена на картинах? Поясніть свої думки.
- Які кольори можна назвати «зимовими»?
- Зверніть увагу на колір снігу. Чи завжди він чисто білого кольору?

Які сюрпризи нам готує зима?

Додаток 4

Порівняйте за допомогою відповідних знаків:

Які сюрпризи нам готує зима?

Додаток 5

Розгляньте малюнок

Уявіть себе кимось із запропонованих персонажів та розкажіть про своє ставлення до зими від його імені.

Ожеледиця. Що сказали б про неї бабуся Наталя Володимирівна, дівчинка Надійка, лікар Іван Денисович?

Рано темніє надворі. Як про це міркують злодій Буркотило, поліцейський Ловищенко, мама Даринки і Івасика?

Сніг. Як ставляться до снігу двірник, хлопчик Назар, ворона?

Мороз. Що відчувають бездомний песик, пташка?

(Джерело інформації: Літературна студія «Зимова розмова» журналу для дітей «Джміль»; <https://jmil.com.ua/2014-6/litstudio>)

Які сюрпризи нам готує зима?

Додаток 6

Складіть речення за мнемотаблицями

49

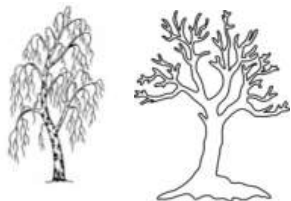

Що відбувається з рослинами взимку?

Додаток 7

Прочитайте текст:

50

взимку спл□т□.

с□ит□с□ літо. Ліпі с□ит□с□ .

Всім

с□□т□с□ пта□и.

Як зимують тварини?/ Чи кожна пташина у вирій на зиму літає?

Додаток 8

Подивіться, який «лист» «написала» синичка ластівці. Але я чомусь не можу його прочитати... Можливо, вам вдасться відтворити зміст «листа» синички.

Як зимують тварини?/ Чи кожна пташина у вирій на зиму літає?

Додаток 9

Послухайте опис пташки. Якщо ви її впізнали, то покажіть картку, на якій ця пташка зображена. Відшукайте слово – назву пташки.

СНІГУР	ДЯТЕЛ
ГОРОБЕЦЬ	ВОРОНА
СОРОКА	ГОЛУБ
СИНИЧКА	ШИШКАР

Як зимують тварини?/ Чи кожна пташина у вирій на зиму літає?

Додаток 10

Обчисліть вирази, позначаючи відповідь на малюнках

$6 + 2 = \underline{\quad}$

$4 + 5 = \underline{\quad}$

$9 - 3 = \underline{\quad}$

$8 + 2 = \underline{\quad}$

$7 - 5 = \underline{\quad}$

$10 - 4 = \underline{\quad}$

Як цікаво проводити час взимку?

Додаток 11

Прочитайте комікс

54

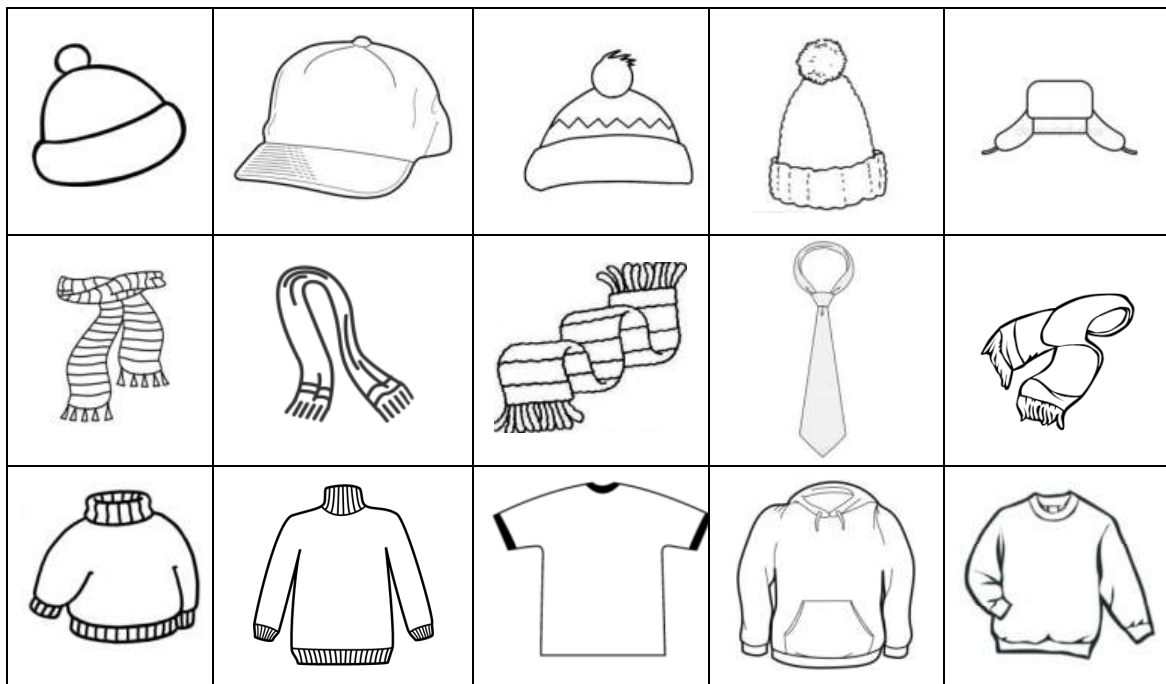

Як цікаво проводити час взимку?

Додаток 12

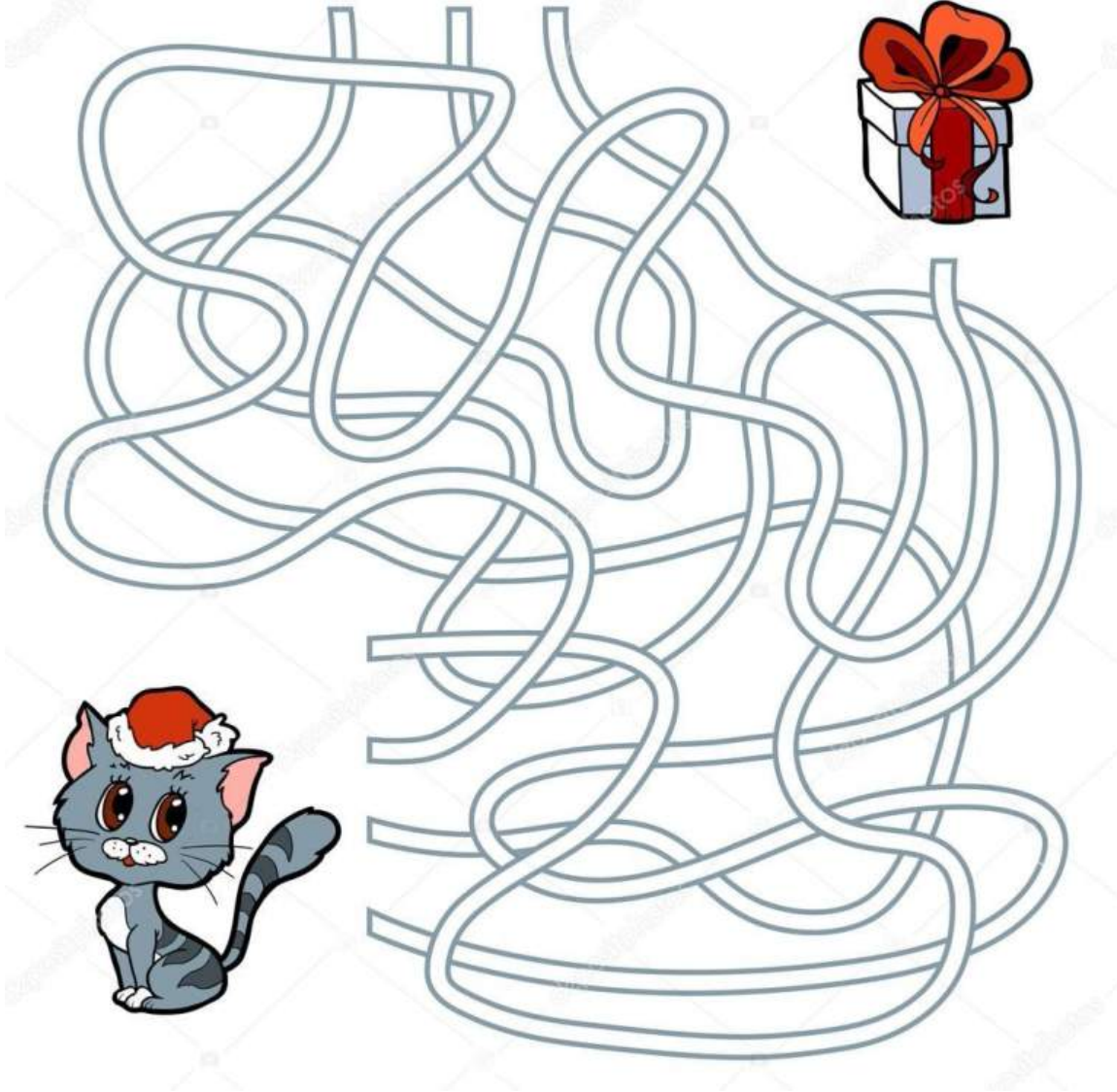
Що «зайве» у кожному ряді?

Як цікаво проводити час взимку?

Додаток 13

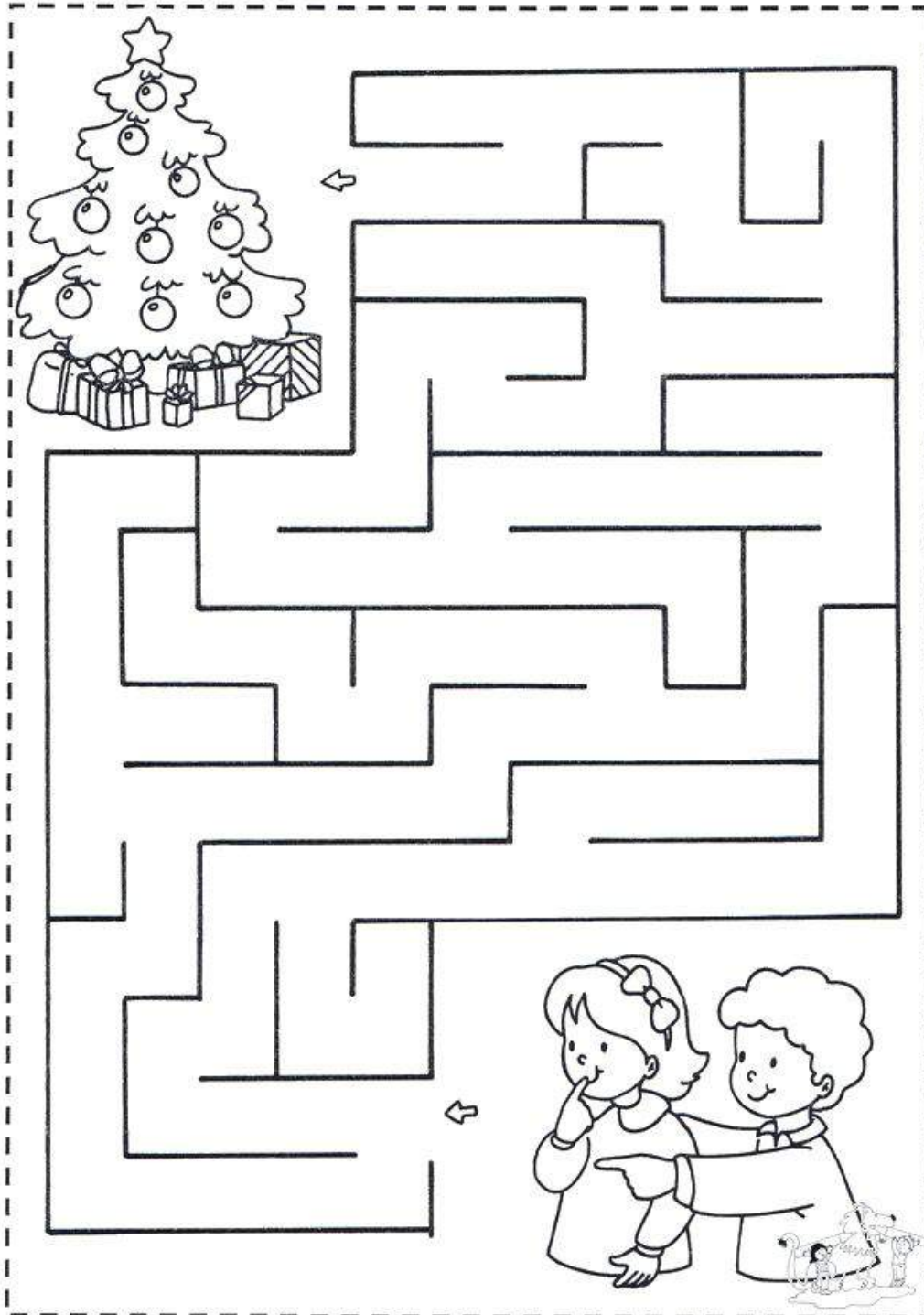
Пройди «зимовий лабіринт»

Як цікаво проводити час взимку?

Додаток 13 (продовження)

Пройди «зимовий лабіринт»

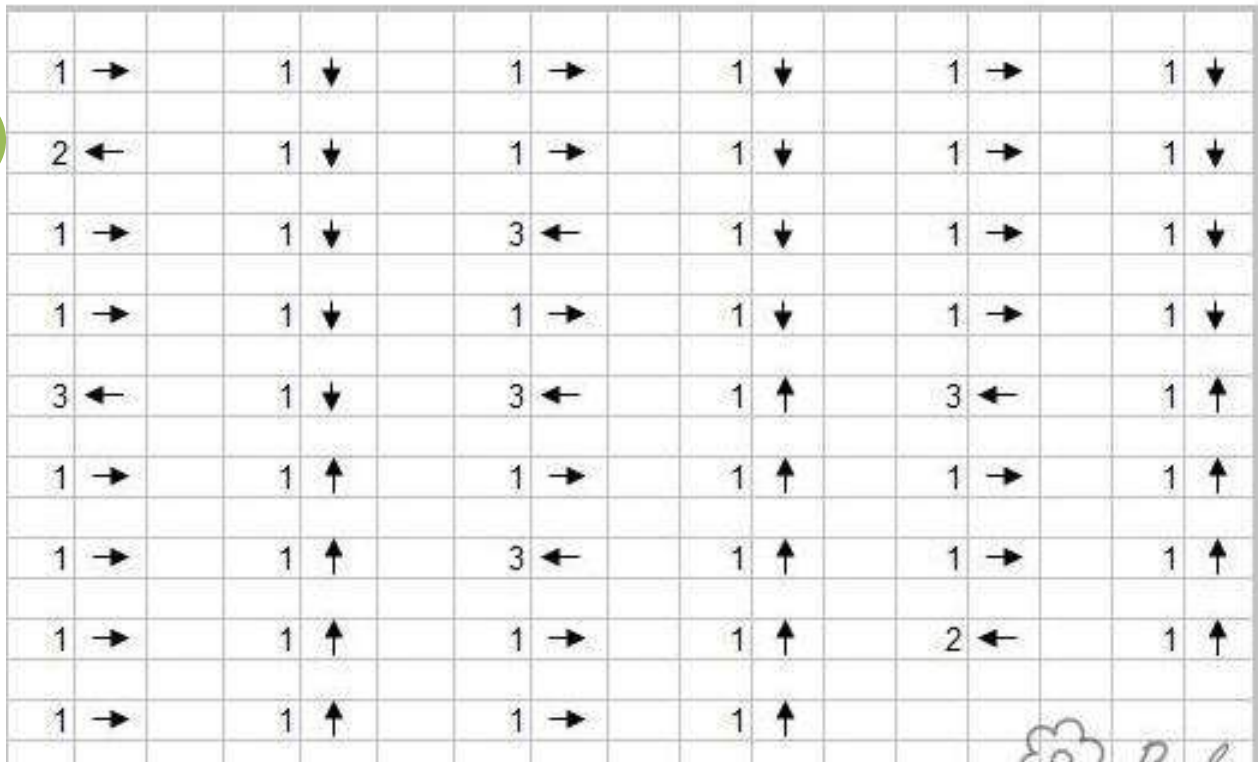

Як цікаво проводити час взимку?

Додаток 14

Завдання для графічного диктанту

58

Як цікаво проводити час взимку?

Додаток 15

Обчисли вирази і за результатами обчислення розмалюй зображення.

1 – червоний; 2 – синій; 3 – блакитний; 4 – коричневий; 5 – жовтий;
6 – зелений; 7 – помаранчевий; 8 – рожевий; 9 – бузковий